

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Canonem Sacrificii Missae, Vti & reliquas eiusdem
Partes Brevis Ac Lvcvlenta, & ad pietatem vtilis Expositio**

Veken, Frans van der

Coloniae, 1644

Capvt VII. De propinqua dispositione ad Communionem sacerdotalem

urn:nbn:de:hbz:466:1-9878

ducat, si ex fide viuâ, tantiq; religione
mysterij imperetur; præcipuè tamen
dignè sumentibus profunt res ipsæ sa-
cratissimæ, quæ miscentur, ita Christo
spondente a: *Qui manducat meam
Carnem, & bibit meum Sanguinem,
habet (quasi certâ spe) vitam æternam,
& ego resuscitabo eum in nouissimo die.*
a Ioan. 6.

C A P V T VII.

*De propinqua dispositione ad Commu-
nionem Sacerdotalem.*

SAcerdotalem voco Cõunionem,
non hoc solùm nomine, quod qui
Sacerdos est, eam obeat; sed quod id
faciat ex ipso munere, ministerioque
Sacerdotali. Ad illud enim spectat,
non tantùm offerre sacrificia, sed etiam
consummare ac perficere. Quoddam
autem præsentis Sacrificij complemen-
tum

rum atque perfectio in Communionem consistit. Ad perfectionem enim sacrificij pertinet, ut victima licet antè mactata, penitus consumatur; uti in holocaustis post combustionem fiebat: sic quippe plenius vsibus humanis erepta, in solius Dei cultum ac gloriam cedit, multoq; clariùs summum eius in res omnes dominium ante oculos ponit. Porro Christus, qui per Consecrationis verba victime quasi mactatæ rationem accepit, iam in Communionem quãdam holocausti imaginem induit: quando consumptis in stomacho speciebus panis & vini, haud aliter sub illis esse desinit, quàm si igne combureretur. Admirabilis sanè sapientia Dei, cui cum tantæ victimæ holocaustum placeret, nec tamen Unigeniti sui dignitati, reuerentiæq; consultum videret, si eum in materialem ignem, non iam impij Iudei, sed piè sacrificantes conijcerent: visum est alium illum inire modum, quo religiosè consumeretur per modum

dum cibi & potus; quiq; & nobis futurus esset utilior, & tanti honori Sacramenti magis congrueret. Quis hîc non exclamet cum Propheta *a*: *Confitemini Domino, & inuocate nomen eius: notas facite in populis adinventiones eius?*

Ex quibus colligit Cardinalis Bellarminus *b* (à quo hanc cum holocausto analogiam didicimus) aliter in Missa communicare Sacerdotes, aliter laicos, vel ipsos etiã Sacerdotes extra Missam. In Missa enim communicant tanquam legitimi Ministri ad eam actionem à Christo ordinati: sed quiuis extra Missam communicat vt priuatus: In Missa potius habetur ratio consumptionis, quàm simplicis sumptionis, magisque spectatur Sacrificium, quàm cœna: extra Missam ad spiritualem tantùm refectiõnem attenditur. Deniq; extra Missam solummodo participatur de altari: in communionem verò sacerdotali actio, quæ per se altare exigat, exercetur.

Vn-

a Isa. 12. b De Miss. l. 1. c. 27.

Vnde insuper monemur , quanto maiori religione & pietate communicandum sit Sacerdoti in Sacrificio, quàm ipsi vel alteri extra illud : quantò scilicet meliùs, accuratiùsque obeunda actio , ad quam quis ex officio & consecratione tenetur , quàm quæ priuato fit: si præsertim ad decentem illius functionem liberalius stipendium à Principe accedat: quemadmodum hîc fieri censendum, cùm Sacerdos ex vi sui ordinis gratiâ singulari donetur , quæ haud minùs ad perficiendum Sacrificium, quàm primò conficiendum conducatur. Quapropter operam dabit, vt non prophano, (quod absit) sed sacrosanctarum cogitationum & affectuum igne hoc holocaustum succendat: qui quo magis in eius meditatione exardescat, sequentes preces ab Ecclesia præscriptæ deservient.

§. I.

*Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
di, &c.*

CVM hætenus in Canone precatio-
nes omnes directæ fuerint ad
Patrem, iam incipiunt conuerti ad Fi-
lium: neque enim tunc primùm salu-
tandus est tantus hospes, quando iam
limen attigit aut subiuit; sed obuiam
exeundum, ibique inchoanda officia.
Quod faciens Sacerdos, primâ veluti
salutatione Christum dulcissimè com-
pellat tanquam Agnum, sed rationa-
lem, non ouium, verùm Altissimi Fi-
lium, ideoque *Dei Agnum* iam pridem
à S. Præcurfore *a* indigitatum: eiusque
omne mundi scelus dolentis miseri-
cordiam & pacem oratione ter repe-
titâ implorat. Agni memoriam non
Præcursor tantùm, sed recens Christi
immolatio tot olim agnorum sacrifi-
cijs

a Ioan. 1.

cijs adumbrata suggestit. Triplex repetitio aptissimè reteretur ad triplicem Agnum, aut eiusdem potius triplicem statum: vt primò salutemus Christum quasi Agnum in pueritia amabilem: deinde vt Agnum patientem in Cruce; tertio Agnum iam regnantem in cœlo.

Etenim infantes ac pueros ob ætatis teneritudinem, morumq; innocentiam dici Agnos; præterquam quod diuersorum idiomatum vltus fuerat, testis est Clemens Alexandrinus lib. 1. Pædagogic. 5. in quo eruditè ostendit, omnes, qui in veritate versantur, apud Deum pueros esse, etiam ipsum Dei Verbum pro nobis hominem factum, ideoq; à Præcurfore dici Agnum, *quoniam Scriptura pueros ac infantes Agnos nominat.* Ad primam igitur obtestationē diuinissimi huius Agni, consideremus eum vt Agnū paruulum & delicatum, vel Beatissimæ Matris sugentem vbera, deq; *eius pane comedentem, & in eius sinu dormientē,* a
vel

a 2. Reg. 12.

vel etiam alijs dulcissima quadam humanitate sese communicantem : ei que submississimo affectu supplicemus , vt nostri misereatur , reformando nos ad illam Agni imaginem, qua eam, quæ in pueris inest, simplicitatem atque innocentiam sectantes , ex eorum paruulorũ numero simus, de quibus scriptum: *a Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicuti paruuli, non intrabitis in regnum cælorum.*

Christum verò in Cruce omnia tolerantem sine querela, quandam etiam induisse imaginem Agni, testis est luculentus Isaias Propheta *b: Oblatus est, quia ipse voluit, & non aperuit os suum: sicut ovis ad occisionem ducetur, & quasi Agnus coram tondente se obmutescet.* In quem locum cùm plurima, quæ Agno pariter & Christo patienti conueniant, collegerint Interpretes, summa eorum est: hoc symbolo adumbrari summam Christi in tantis cruciatibus patientiam
& man-

a Matth. 18. b Isa. 33.

& mansuetudinem. Quas quoque virtutes poterimus humillimè à Domino postulare, iam secundò dicentes, *Misere-
rere nobis.*

Christum denique in cœlo regnan-
tem, describi Agni nomine & figura,
patet ex Apocalypsi plurimis in locis,
vbi Agnus apparet, qui sigillum aperit,
qui impijs irascitur, cuius nuptiæ vene-
runt. Et quidem apparet *tanquam oc-
cisus* a, quod non solùm ratione Sacri-
ficij cruenti semel oblato in Cruce; sed
etiam incruenti, quod quotidie in Mis-
sa offertur, debere intelligi, Aureolus,
Lyranus, Alcazar arbitrantur: valde ap-
ptè & conformiter ad ea, quæ de hoc
Sacrificio dicebamus c. 4. sub initium,
Nisi malis cum Andrea Cæsariensi dici
quasi occisum, quod in cœlo seruet vul-
nerum cicatrices, insignia occisi. Nihil
autem accommodatius, quàm vt Agno
iam triumphanti, cui, quia occisus est,
data est omnis potestas in cœlo & in

ter-

a *Apocal. 5.*

terra, tam nostro, quàm totius Ecclesiæ nomine supplices dicamus: *Dona nobis pacem.*

§. II.

De tribus sequentibus Orationibus.

IN prima pergit Sacerdos instare pro Ecclesiæ pace. Nec mirum quod unâ alterâve pacis imploratione non contentus, eam toties repetat: id enim fit ob præstantiam Pacis, quæ, ut vidimus c. 3. §. 2. omnia bona in se completitur, ideoq; post Dei gloriam non huius solûmodo Sacrificij, sed ipsius etiam Incarnationis, omniumq; præteritorû Christi laborum ac passionû finis principalis exitit, sicuti ex Angelorum Cantico, c. 5. §. 5. notabamus. Accedit quod tantû hospitem excepturi, haud immerito de eius loco solliciti sæpius sumus: teste autem Scripturâ *a, factus est in pace locus eius, & alibi b, Pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiscum.*

I

Se-

a Psal. 75. b 2. Cor. 13.

Sequitur oratio pro remissione peccatorum & dono perseverantiae, quo Christus faciat nos suis semper inherere mandatis, & à se nunquam separari permittat. Id enim, ut definit Tridentinū, aliunde haberi non potest, nisi ab eo qui potens est, eum qui stat, statuere, ut perseveranter stet; & eum qui cadit, restituere. Et quamvis magnum illud donum, quod cum datum semel fuerit, amitti non potest, infallibiliter obtinendum absolutâ certitudine polliceri nunquam nobis possimus: supplicibus tamen precibus, ut Augustinus testatur b, emereri illud à Deo possumus: utq; prosequitur Tridentinum, in diuino auxilio spem semper firmissimam collocare.

Cum in tertia oratione, quam pro integrâ mentis & corporis salute per huius Sacramenti sumptionem consequendâ fundimus, nihil peculiare exponendum occurrat: illud in priori haud sine animaduersione prætereundum

a Sess. 6. c. 13. b Aug. de bono pers. c. 6.

ce-
quo
reri
per-
ū, a
qui
per-
esti-
do-
t, a-
nen-
nū-
s ta-
ur b,
pro-
xilio
pro
per
nse-
e ex-
riori
eun-
lum
c. 6.

dum videtur, quod, ut à peccatis, eo-
rumq; pœnis liberemur, Christum ob-
testemur per hoc sacrosanctum Cor-
pus & Sanguinem suum, ipsum lytra
ac pretium nostræ redemptionis ante
oculos ponentes. Quo nihil effica-
cius ad eius misericordiam inclinan-
dam. Amat utique, quos tanto pre-
tio redemit, ijsque, quos sic amat,
suam deesse misericordiam non sinit.
Legimus a mancipium quoddam ob
sua scelera laqueo addictum, fuisse
à Radziuilio liberatum, quod olim
centum aureis illud redemisset: quid
non speremus à Salvatore nostro, qui
non corruptibilibus auro & argento
nos redemit b, sed pretiosis-
simo Sanguine
suo?

a In Hieros. peregr. Mense Sept.

b 1. Pet. 1.

§. III.

De sumptione Corporis Christi.

Sacrificium habere se instar Conui-
suij, quod mortales more nostro in-
struamus Deo, pro sua clemētia ad eam
nobiscum familiaritatem se demittēti,
notum est ijs, qui vel mediocriter sa-
cras paginas tractarunt. Hinc enim Al-
tare apud Prophetam *a*, *Mensa Domini*
dicitur, & in Leuitico *b*, victimæ *Panis*
seu *cibus Dei*. Eandemque ob causam
ijs solis sacrificia constabant, quæ in
mensis hominum essent in honore: cę-
tera verò vt immunda proscribegan-
tur. Sed quia Deus solo affectu nostro
contentus, ferculis nostris non eget,
ea creaturis remittit, & has sui veluti
loco ad illa consumenda substituit, vt
ignem in holocausto, vel etiam Sacer-
dotes, aliosq; in pacificis aut expiato-
rijs victimis.

Sa-

a Malach. 1. v. 7. b Leuit. 22. v. 25.

Sacerdos itaque, qui haectenus ex pane vinoq; Eucharistico mensam DEO instruxit; nunc vicissim fit Dei conuiuia: maximi sanè Principis, vt locum habeat monitum Sapientis a: *Quando sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, quæ apponuntur ante faciem tuam.* Idq; dum facit, videt appositum *Panem*, non vulgarem, sed *cœlestem*, quippe qui cœlorum curiam pascat, plenaq; beatitudine repleat. Hunc ergo manu capiens, & viam in se excitans tanti mysterij fidem, non in externa hærentem specie, sed ad interiora velaminis peruadentem: *Panem*, inquit, *cœlestem accipiam, & nomen Domini inuocabo*: cœlorum terræq; Domini, hinc haud longè distiti, sed propè inter digitos sub eiusdem Panis velamentis contenti.

Inuocat autem pij Centurionis verbis b: *Domine non sum dignus, vt intres &c.* quibus infimi instar, tenuif-

I 3

simiq;

a *Proverb. 23.* b *Matth. 8.*

fimiq; hominis, qui magnum conspiciat Principem virum limen iam attingentem sui tugurij, demississimè atque ex animo suam profitetur indignitatem. Cumque sciat nullo id Principis commodo, sed in sui tantum gratiam fieri, beneficium non detrectans, modum excusat: quippe quod vnico verbo, etiam ab absente, sine tantæ Maiestatis abiectione conferri queat. Ter hæc verba repetuntur, vt interea magis expendatur magnitudo venientis, & cum nostra paruitate conferatur: illius Omnipotentia cum nostra imbecillitate: illius Sapientia cum incredibili nostra stultitia: illius Bonitas cum cordis nostri malitia: & sic magis tam dispari vtriusq; conditione obstupefacti, tantò cordatiùs dicamus: *Domine non sum dignus.*

Porro ad hæc verba Sacerdos manus ferit pectus, siue ad indignitatis suæ conscientiam testandam, siue ad se puniendum, quod accuratiorem in
 tanti

tanti Principis aduentum præparationem neglexerit. Tum verò hostiâ se signat, deprecans vt Corpus Domini in æternam vitam animum ipsius custodiat; ac se humiliter inclinans, cubitisq; super altare positus (vt sic intra aram Sacrificium consummetur) ambas hostiæ partes ore excipit, & reuerenter consumit.

Sumptâ diuinâ hostiâ, Sacerdos iungit manus, & quiescit aliquantulum in meditatione sanctissimi Sacramenti. Ita Ordo Romanus, haud longiorem præscribens moram, vt imbecillitati humanæ consulat, & continuationi Missæ. Alioqui quid minus coram Dei Maiestate, & tot beatorum Spirituum comitantium cœtu, hîc à Sacerdote præstandum; quàm quod olim vel in vnus reuerentiam Angeli factum ab vtroque Tobia, quando illius personâ & dignitate compertâ, *prostrati per horas tres in faciem, benedixerunt Deum?*

I 4

Quid

a Tob. 12.

Quid autem interea sit mente agitan-
 dum, quibus viuæ fidei, profundæ hu-
 militatis, intimiq; amoris actibus va-
 eandum, sua tunc quemque vnctione
 spiritus docet. Ipse quoque cœlestis Pa-
 nis vi quadam sua, piè sumentis mētem
 illuminat; haud aliter quàm Ionathæ o-
 culos gustatum mel *a*. Ita Discipulis e-
 uenisse legimus, quando in Emaus ca-
 stello, vel diuinum hunc panem, vt plu-
 ribus Scripturę Interpretibus placet, vel
 certè alium, qui illius imaginē gereret,
 acceperunt: *aperti enim sunt oculi eorū,
 & cognouerunt eum in fractione panis* *b*.
 Sic & hodie religiosè cōmunicantibus
 oculi fidei panduntur, quibus Dominū
 agnoscant; nunc vt Regem super Sion
 constitutum, Redemptorem, Monar-
 cham Orbis potentissimum: nunc vt
 Mediatorem, Sponsum, Aduocatum,
 Pastorem, Doctorem, Sospitatorem;
 aliquando vt Lucem mundi, Viam, Ve-
 ritatem & Vitam: aliquādo alijs modis.
 Si-

a 1. Reg. 14. *b* Luc. 24.

Simul diuino igne cor succenditur, vt
illustrationi mentis affectus respōdeat.
Si Seraphico Doctore a, vti par est, cre-
dimus, nullam refectionem spirituales
post Communionem sentire, *signum est*
spiritualis infirmitatis vel mortis: Ignem
posuisti in sinu, & non sentis calorem;
mel in ore, & non sentis dulcedinem?

§. IV.

De sumptione Sanguinis Christi.

Satis constat, non posse nos DEO
spares vnquam gratias referre: non
solum propter beneficiorum eius ma-
gnitudinem; sed etiam quod exhibere
se gratum pro beneficijs diuinis sicuti
nouum virtutis est opus, ita nouum Dei
donum beneficiumq; existat. Crescunt
igitur nomina apud Deum contracta,
dum ea conamur dissoluere, & vbi
beneficijs acceptis respondere grati-
tudine nitimur: hoc ipsum saltem

I §

præ-

a S. Bonau. de Præp. Miss. c. 14.

præterimus, quod in ea voluntate, si recta, honestaq; fuerit, nobis Deus largitur. Quod probè sciens Regius Vates, cùm præclara beneficia in gentem Hebræorum à Deo collata commemorasset: *Confiteantur, inquit a, Domino misericordie eius, & mirabilia eius filiis hominum.* Vox *confiteantur* apud doctos Interpretes idem sonat, quod laudent, celebrent, gratias agant. Propheeta igitur alium gratitudinis modum impossibilem agnoscens, Dei miserationes, beneficiaq; inuitat, vt ipsa pro se gratiarum officium obeant, pro prioribus sequentia, pro veteribus noua, atque ea tandem, quæ postremo data sunt loco, pro seipsis eo munere perfungantur.

Huc respiciens Ecclesia, Sacerdoti, si vnquam, iam sanè quàm maximè ad gratitudinem obligato, similem eius modum præscribit: vt, cùm nesciat, quid pro pretiosissimo Christi Corpore,

a Psal. 106.

re, non solum in Sacrificium, sed etiam in cibum sibi dato, in gratiarum actionem Deo reddat, paræ valoris offerat Sanguinem: hinc verò cum aliud vicarium sui donum & æquale non habeat, veluti pro seipso confiteatur DEO, suoq; pretio infinitam eius misericordiam ac bonitatem commendans, maiori eam clamore in cœlum, quàm Abeli sanguis vindictam extollat. In quæ sensum facile aptabitur, quod interim ex hymno Dauidico à Sacerdote recitatur *a: Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini innocabo.*

Additur versiculus ex alio Psalmo *b: Laudans innocabo Dominum, & ab inimicis meis saluus ero.* Cuius postrema parte explicatur singularis huius Sanguinis virtus, qua dæmones cæterosq; spirituales hostes procul fugat: non eo tantum nomine, quod sit Christi Sanguis,

a Psal. 115. b Psal. 17.

guis, sed etiam quod partam in Cruce de iisdem victoriam, modo sæpius dicto repræsentet. Ita olim à Dauide a prædictum: *Parasti in conspectu meo mensam aduersus eos, qui tribulant me,* & in Agni Paschalis Sanguine adumbratum, quo tinctos postes percussor Angelus præteribat b.

Simili tandem ritu, formulaque, quibus Christi Corpus, sumitur eius Sanguis: in vnum iam Calicem collectus, qui per tot tamque acerba vulnera pro salute nostra in Passione profluxit. Rogare Deum poterit Sacerdos, vt cum hoc Sanguine potentissimè in se influat diuinus amor: ex quo suum quoque pro eiusdem honore aliquando fundat Sanguinem; aut alium certè Calicem, quem diuina prouidentia miscuerit, quantumuis amarum, promptissimè exhauriat.

Sequuntur duæ Orationes, quarum primâ petitur, vt quod secundùm species

a Psal. 22. b Exod. 12.

cies ore corporeo sumimus, purâ mente recipiamus, quoad gratiam & alios spirituales effectus: alterâ vt dona accepta in nobis permaneant, & nouum incrementum quotidie sumant. Idque *adherendo* intimis animæ visceribus siue potentijs: nimirum sanctis semper cogitationibus illuminando intellectum, pijs affectibus voluntatem accendendo, memoriam denique diuinorum beneficiorum perenni recollectione occupando. Cumque hic finiatur Sacerdotalis Communio, Opusculo quoque præsentis finem impono, rogans Deum oratione, quam post Communionem præscribit Ecclesia, Dominicâ tertiâ post Epiphaniam: *Vt quos tantis largitur uti mysterijs, affectibus nos eorum veraciter aptare dignetur.*